

Dôvodová správa

A. Všeobecná časť

Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo zdravotníctva“) predkladá návrh zákona o nových psychoaktívnych látkach a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „návrh zákona“).

Cieľom návrhu zákona je vytvoriť samostatný a ucelený právny rámec pre kontrolu nových psychoaktívnych látok, skupín nových psychoaktívnych látok a látok imitujúcich omamné látky a psychotropné látky, ktorý umožní rýchlu a flexibilnú reakciu na dynamický vývoj na drogovom trhu a prispeje k ochrane verejného zdravia a bezpečnosti obyvateľstva Slovenskej republiky.

Od roku 1997 do roku 2021 bolo na európskej drogovej scéne identifikovaných 884 nových psychoaktívnych látok, z toho 52 bolo oficiálne zaznamenaných v roku 2021. V roku 2024 európsky systém včasného varovania (EWS) dosiahol významný míľnik – formálne oznámenie 1000. novoidentifikovanej látky (delta-9THC-metylkarbonátu). Ročne sa v Európskej únii identifikuje približne 30 až 50 nových psychoaktívnych látok, ktoré sú vysoko účinné a toxické už v mikrodávkach.

Pre väčšinu nových psychoaktívnych látok neexistujú úplné vedecké, farmakologicko-klinické údaje, avšak existujú informácie o ich vedľajších účinkoch, intoxikáciách a iných negatívnych dopadoch na zdravie konzumenta, vrátane vážnych následkov, otráv alebo aj úmrtí.

Návrh zákona rozdeľuje nové psychoaktívne látky do skupín zahŕňajúcich všetky nabité formy (t. j. soli aj stereoizoméry). Ide o skupiny psychoaktívnych látok, ktoré boli najčastejšie zachytené na drogových trhoch v Európskej únii a ktoré sa nekontrolovane vyrábajú, distribuujú a predávajú, hoci existujú dôkazy o ich zdravotných rizikách.

Návrh zákona vedie k zníženiu počtu nezákonných laboratórií na výrobu nových psychoaktívnych látok na území Slovenskej republiky, zvýšeniu bezpečnosti obyvateľstva, a zvýšeniu ochrany životného prostredia, keďže množstvo kvapalného chemického odpadu vznikajúceho pri výrobe syntetických látok môže byť vysoké, pričom odpad sa často likviduje nebezpečne (splyňovanie, vypúšťanie do kanalizácie, vyhadzovanie do prírody), ako aj k obmedzeniu nových psychoaktívnych látok vyskytujúcich sa v Slovenskej republike a tým aj zlepšeniu verejného zdravia.

Predmetom návrhu zákona je úplný zákaz akejkoľvek manipulácie s novými psychoaktívnymi látkami (výroba, držba, dovoz, vývoz, predaj, ponuka, reklama či iné nakladanie), chrániť verejné zdravie a zabezpečiť rýchlu reakciu na nové hrozby v drogovej scéne, v súlade s trendmi Agentúry Európskej únie pre drogy.

Návrh zákona umožní účinnejšiu kontrolu a reguláciu psychoaktívnych látok, čím reaguje na nové výzvy na drogovom trhu.

Úplný zákaz držby nových psychoaktívnych látok je primeraný a nevyhnutný vzhľadom na ich povahu. Nové psychoaktívne látky sú často vysoko účinné, toxické už v minimálnych dávkach a nie sú určené na žiadne legitímne užívanie mimo vedeckých a úradných účelov. Rozlíšenie množstva by v tomto prípade nebolo efektívnym ani primeraným regulačným nástrojom a umožňovalo by obchádzanie zákona. Navrhovaná právna úprava sleduje legitímny cieľ ochrany verejného zdravia a je v súlade s princípom proporcionality podľa Ústavy Slovenskej republiky.

Návrh zákona má negatívny vplyv na rozpočet verejnej správy, pozitívny sociálny vplyv a pozitívny vplyv na manželstvo, rodičovstvo a rodinu. Nemá vplyv na limit verejných výdavkov, vplyv na podnikateľské prostredie, vplyv na životné prostredie, vplyv na informatizáciu spoločnosti, ani vplyv na služby verejnej správy pre občana.

Návrh zákona je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi a nálezmi Ústavného súdu Slovenskej republiky, zákonmi Slovenskej republiky a ostatnými všeobecne záväznými právnymi predpismi, medzinárodnými zmluvami a inými medzinárodnými dokumentmi, ktorými je Slovenská republika viazaná, ako aj s právne záväznými aktmi Európskej únie.

Návrh zákona bol predmetom vnútrokomunitárneho pripomienkového konania.